N°. 11.

A°. 1834.

DONDERDAG DEN 6den FEBRUARIJ.

SURINAAMSCHE COURANT.

GOUVERNEMENTS SECRETARIJ.

Den 5 Februarij 1834,

Alzoo de navolgende personen zich bij requeste aan den Gouverneur Generaal hebben geadresseerd, met verzoek om te mogen verkrijgen *Brieven van Manumissie* voor de na te melden Slaven; te weten:

COENRAAD BARENDS, voor den Slaaf *Jan*; hem in eigendom toebehoorende.

MARIA ESTHER BERURIER, weduwe wijlen JOHANNES EMBRICQS, voor den Slaaf *Louis*; haar in eigendom toebehoorende.

JOHANNA MARGARETHA DORIG, weduwe wijlen JOHAN GEORG PFANNKUCHEN, voor de Slavinnen *Kandasie*, en *Charlotte* met haar kind *Frederika*; haar in eigendom toebehoorende.

THEODORUS PETRUS KAERSENHOUT, als *Straatvoogd* over-, en voor den Slaaf *Daniel*; weleer aangekomen hebbende de vrije MICHE van MEIJER; — en

FRANÇOIS MAZER, voor de Slavinnen *Floortje* en *Antje*, hem in eigendom toebehoorende.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, zulks algemeen bekend te maken, en een iegelijk, die eenig regt of pretentie op gemelde Slaven mogten sustineren, op te roepen, om binnen den tijd van *drie* weken, nadat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare Dagbladen zal zijn geplaatst geweest, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte *Brieven van Manumissie* verleend worden.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

BURGERLIJKE STAND.

Gedurende de maand *Januarij* 1834, zijn alhier geboren:

Van het Mannelijk geslacht	7	personen.
» » Vrouwelijk	» 6	»
Levenloze 1.	13.	

In dezelfde maand zijn Overleden:

Van het Mannelijk geslacht	11	personen.
» » Vrouwelijk	» 6	»
	17.	

Gehuwd: 3 paren.

OVERLEDENEN.

Den 1sten Januarij, *Johan Hendrik Greven*, oud 71 jaren.

Idem, *Johannis van Marose*, oud 44 j.

Den 2den, *Lydia* van *C. des Pommares*, oud 81 jaren.

Den 11den, *Augusta Beijer*, oud 4 jaren, dochter van *Rachel* van de wed. *Mesquita*.

Idem, *Betje van Swennicke*, oud ruim 70 jaren.

Den 17den, *Joseph van Dumont*, oud 27 jaren.

Den 19den, *Eliza Maria Cassie*, oud 1 jaar, 10 maanden en 12 dagen, dochter van *Johanna Susanna Couffert*.

Den 21sten, *Moses Aron Polak*, oud 59 j.

Idem, *Louis William le Vasseur*, oud 9 jaren, zoon van *Wilhelmina Josephina Reyke*.

Den 22sten, *Apollonia van Weltevreden*, oud 40 jaren.

Den 24sten, *Jan van Mourik*, oud 31 jaren *(Milit. Hospit.)*

Den 27sten, *Charles Johannes Stallard*, oud 6 maanden, zoon van *Louisa Josephina Chateau*.

Den 28sten, *Thomas Peake*, oud 33 jaren.

Den 29sten, *Johan Dahms*, oud 43 jaren.

Idem, *Aminka* van *Jacques Ruden*, oud 58 jaren.

Den 30sten, *Filij van Rooswijk*.

Den 31sten, *Jacob Williams*, oud circa 56 jaren.

MENGELINGEN.

DOORGRAVING VAN DE LANDENGTE VAN *PANAMA*.

Het schijnt, dat, bij alle vroegere onderzoekingen van geleerden of reizigers, welke dit gedeelte van *Amerika* hebben bezocht, steeds de gelegenheid verzuimd is, om eenig bepaald onderzoek hieromtrent te doen, ofwel, dat de pogingen, daartoe aangewend, mislukt zijn. Toen onder anderen de Fransche Akademisten BOUGUER en LACONDAMINE zich in 1735 naar *Quito* begaven, om de drie eerste graden van den *Meridiaan* te meten, en zij over de landëngte van *Panama* kwamen, waren zij wel voorzien van barometers, maar verzuimden er zich van te bedienen, toen zij zich van *Porto-Bello* naar *Panama* begaven; waardoor zij dan ook niets omtrent de hoogte van dit scheidingspunt der wereldzeeën konden bekend maken.

Don ANTONIO DE ULLOA, die in de *Commissie der Graadmeting* was, beproefde wel om eene barometrische hoogtemeting te doen; maar de hoogten door hem in zijne *Observaciones astronomicas y nauticas* bekend gemaakt, hebben echter, volgens de *Annales des Voyages* voornoemd, uitkomsten gegeven, die wel zes malen te groot zijn zouden (*).

Sinds de meting der drie graden bij *Quito*, en derhalve sinds meer dan 80 jaren, is men steeds in dezelfde onwetendheid gebleven ten aanzien van de hoogte der bergen op de landëngte van *Panama* boven het waterpas der zee, zoo wel ten aanzien der mogelijkheid om een bevaarbaar kanaal te maken van de eene zee naar de andere. Latere reizigers, die van barometers voorzien waren, zoo als VON HUMBOLDT, CALDAS, BOUSSINGAULT, RIVERO, PENTLAND, enz., zijn niet op de landëngte geweest; en het schijnt dus te blijken, dat aan den Generaal BOLIVAR de eer toekomt, van in 1828 en 1829 door de Heeren LLOYD en FALMARK dit voor den wereldhandel zoo belangrijk terrein te hebben doen opnemen en waterpassen; hebbende daarenboven, met eene lofwaardige edelmoedigheid, gelast, om in *Europa* de kaarten en uitkomsten dezer waterpassing bekend te maken, waarvan het deel der *Philosophical Transactions* van 1830 voor het eerst de bekendmaking vervat, zoo als elders vermeld is.

Deze waterpassing, waarvan reeds de voornaamste uitkomsten zijn opgegeven, is begonnen aan de kust van den grooten Oceaan te *Panama*, en strekte zich noordwaarts naar het bovendeel van de *Rio Chagre*, en wel een weinig derzelver vereeniging met de *Rio Pequeni*, de waterpasse stand van de *Chagre* is daarbij gevonden op 162 Eng. voeten boven volzee in de baai van *Panama*.

Het is tusschen de stad en de vereeniging van de rivieren de *Chagre* en de *Pequeni*, dat het verhevenste punt der geheele waterpassing gelegen is; men noemt het *Alto Mario de Henrique*; hetzelve ligt op 633 Eng. voeten boven *Panama*.

De regentijd en de verbazende massa bosschen beletteden in 1828 het voortzetten van dezen arbeid. De Heer LLOYD kon de waterpassing niet eerder voleindigen dan in Februarij; het volgde de oevers van de *Chagre*, eerst zuidoostwaarts tot *Cruces*, voorts noordoostwaarts door het stadje *Gorgona* en de vereeniging van de *Rio Trinidad*, en hij kwam alzoo aan den mond der rivier in de zee der *Antillen*.

De keten van bergen houdt bijna geheel op in dit gedeelte der landëngte. De aaneenschakeling of liever de groepen van de hoogste heuvels bevinden zich in het zuidelijkste gedeelte der landëngte tusschen *Cruces* en *Panama*. De bergen verheffen zich meer in het westen. Volgens de *Annales de Voyages* voormeld, zou de Heer LLOYD zich echter bedriegen, wanneer hij wilde, dat de *Cordillieras* ten zuiden van de baai van *Mandinga*, op de plaats, waar ze op het vaste land voortgaan, standvastig in de hoogte toenemende, zich zonder afbreking vereenigen met de *Cordillieras* van de *Choco* en van de provincie van *Antioquia*. Het terrein ten zuiden van de *Rio Tugra*, tusschen de groote *Rio Atrato* en de kust van den grooten *Oceaan*, is eerder een laag terrein, en de Heer LLOYD schijnt onbekend te zijn met het ontwerp, om de baai van *Capica* (gelegen een weinig benoorden de *Punta de San Francisco Solano*) te vereenigen met de *Rio Napipi* of *Naipi*, eene van de rivieren, die in de *Atrato* vloeijen.

De gemeenschap tusschen de beide zeeën van *Port-Bello* tot *Panama* kan gemakkelijk worden gemaakt door kanalen voor kleine schepen; het schijnt echter, dat het maken van ijzeren wegen daartoe de voorkeur zal verdienen, en wel van de zamenvloeijing van de *Rio Trinidad* met de *Chagre* af tot *Panama* en *Chorera*, een weinig ten oosten van die stad. Deze wegen zouden alleen kostbaar zijn om daar te stellen, uithoofde dat de kreupelbosschen doorsneden zijn met vele beekjes, die gedurende den regentijd sterk opzwellen.

De Heer VON HUMBOLDT, die, door zijne kennis van de luchtgesteldheid en de verdeeling der gewassen, de hoogte van het verhevenste punt der landëngte,

(*) Men vindt echter in het gemelde artikel geene voldoende bewijzen, dat deze opgaven van ULLOA zoo veel van de waarheid zouden afwijken, ten zij men ook waarnemingen van anderen zonder nader onderzoek voor zeker aanneemt. ULLOA, die zich in 1734 naar *Amerika* begaf, bleef aldaar bestendig tot 1754, terwijl hij in 1755 voor de tweedemaal naar *Amerika* ging, en in 1767 terugkwam; hij is dus een geruimen tijd in die streken geweest, en heeft gelegenheid gehad om naauwkeurige waarnemingen te doen; men moet zich alzoo verwonderen, dat deze hoogtewaarnemingen, zulk een aanmerkelijk verschil opleveren.

op den weg tusschen de beide havens, geschat had op een weinig minder dan 550 Eng. voeten, (volgens LLOYD 633 voeten) had sinds langen tijd de oplettendheid gevestigd op het verschil in hoogte van den grooten *Oceaan* en de zee der *Antillen* bij hoogwater, en op de middeling in de hoogten van den waterpassen stand der beide zeeën, welke daaruit als gevolg kan getrokken worden.

Daar nu de schepen, die meer dan 12 voet diep gaan, niet in de *Rio Chagre* kunnen komen, zoo stelt LLOYD voor, een klein afleidings- of hulpkanaal te graven, dat in de baai *del Limon* uitkomt (*Navy-boy*), welke even veilig als gemakkelijk is.

Het vasteland van *Amerika* biedt vijf punten van gemeenschap aan, tusschen de beide zeeën, als:

1°. De kleine (*quebrada, ravin*), *de la Raspadura* in het zuidelijke *Choco*, alwaar zelfs vóór de omwenteling een klein kanaal bestond.

2°. De baai van *Capica*, in het noordelijk *Choco*.

3°. De landengte van *Panama*.

4°. Het meer van *Nicaragua*.

5°. De landengte van *Guasualko*, waarvan FERDINAND CORTEZ in zijne *Brieven aan* KAREL V als van een *geheim* gewag maakt.

De voordeelen, welke ieder dezer vijf punten den handel kunnen aanbieden, zijn in alle derzelver bijzonderheden door den Heer VON HUMBOLDT, in zijne *Reise naar de Keerkringslanden* en in zijne *Staatkundige Proeve over Nieuw-Spanje*, ontvouwd geworden.

Het meer van *Nicaragua* en de *Rio San Juan*, schijnen alleen de geschiktheid te bezitten voor een eigenlijk zeekanaal voor groote schepen, zoo als het *Caledonische* en het *groote Noordhollandsche kanaal*.

Men kan bij deze gelegenheid niet onopgemerkt laten, hoe aangenaam het voor ons Vaderlandsch gevoel is, om te zien, dat ook door vreemden het *groote Noordhollandsche kanaal* als een algemeen bekend voorbeeld wordt aangehaald, en dit groetsche werk verdient zulks ook in zeer vele opzigten. Meer en meer werde dan ook ons echt nationaal gevoel gestijfd door de opmerking, dat vreemden ons weder meer en meer regt doen, en dat kunsten en wetenschappen, tevens met den roem, door onze braven op het veld van eer zoo schitterend behaald, zamenwerken, om ons dierbaar Vaderland weder ten top van eer door de geheele wereld te doen rijzen.

Brieven van *Guatamala* van October 1829 hebben ook gemeld, dat de Generaal VERVEER, *Afgezant van Z. M. den Koning der Nederlanden* bij de republiek, zich, ingevolge orders van zijn Hof, bezig hield met een ontwerp van gemeenschap tusschen de golf van *Nicoya* en het meer van *Nicaragua*.

In voornoemde *Annales* wordt nog gezegd, dat de onlusten in de Republiek van Centraal-*Amerika* alleen de aankomst van Hollandsche Ingenieurs belet hebben.

Toen het Spaansche Gouvernement zonder eenige tegenspraak meester was van deszelfs Amerikaansche koloniën, heeft het niet de landengte van *Panama*, maar wel de landengte tusschen het meer *Nicaragua* en den grooten Oceaan doen waterpassen. Dit werk werd in 1781, op last van Don MATIS DE GALVEZ *Kapitein-Generaal* van *Guatamala*, door den Ingenieur Don MANUEL CALISTCO verrigt, hetwelk toen, dat het meer van *Nicaragau*, welks diepte 80 voeten is, 134 Spaansche voeten boven den Oceaan verheven was.

ZONDERLING GEBRUIK TE SINDE, TEN OPZIGTE DER GENEESHEEREN.

Een voor de Doctoren zeer zonderlinge verpligting heerscht aan het Hof te *Sinde*, waar dezelve alle door hem ten behoeve van zijnen patiënt voorgeschrevene geneesmiddelen, gemeenschap met dezen innemen moet. In de kortelings te *Edinburg* ten tweede maal gedrukte, maar oorspronkelijk te *Calcutta* uitgekomen reisbeschrijving: *Narrative of a visit to the Court of Sinde, a Sketch of the History of Cutch etc. bij* JAMES BURNET, *Surgeon of the Resident at Rhooj Edinburgh* 1831, staat:

»Naar het voorschrift van BELOCH, hetwelk verordent, dat de Arts zelf eerst eene pil doorslikke, eer hij er zijnen patiënt eene geeft, weigerde MOURAD ALI, tot wien ik geroepen was geworden, standvastig eenig geneesmiddel, zonder die voorafgaande ceremonie, in te nemen; en toen mijne dienstvaardigheid niet verder gaan wilde, dan slechts tweemalen mij op dusdanig eene wijze te laten kastijden, werd er een engelukkige van zijn gevolg uitgekipt, om de geneesmiddelen eerst te beproeven, en deze moest, zonder dat hij het noodig had, een voortdurende kuur van zweeten en purgeren uithouden, die hem zeker geen aangenaam denkbeeld van de Engelsche geneeswijze zal bijgebragt hebben. In lateren tijd, toen ik met de *Ameers* (de Beheerschers van in *Sinde*) naauwkeuriger bekend werd, deed men afstand van deze vordering. Maar zij bleven niet in gebreke, mij te kennen te geven, dat zij door dit te doen, mij het grootste compliment maakten, wat zij mij maken konden; ja zij hechtten er zooveel gewigt aan, dat zij hunnen gezant last gaven, zulks ter kennisse van den Gouverneur te *Bombay* te brengen, als een buitengewoon bewijs van hun vertrouwen en vriendschap jegens de Engelschen.

WETENSCHAPPELIJKE BERIGTEN.

Volgens berigt in den Engelschen *Courier* van 8 Augustus, zou daags te voren in het Lagerhuis een *Bill* aangenomen zijn, welker belang en gewigt door alle beminnaren der Letteren, door alle voorstanders van de verspreiding der verlichting, en door alle vrienden van den vrede en van de menschheid zal op prijs gesteld worden. Dezelve bestaat in een' maatregel, die aan de Fransche en Engelsche Gouvernementen tot groote eer verstrekt. Bij denzelven is besloten, dat het Engelsch Gouvernement aan de koninklijke Bibliotheek te Parijs zal toezenden een exemplaar van alle werken, door geheel Groot-Brittanje gedrukt, en dat het Fransch Gouvernement van zijne zijde aan het *British Museum* eenen afdruk zal overzenden van alle gedrukte werken in Frankrijk. Bovendien is overeengekomen, dat deze verstandelijke gemeenschap door geen' oorlog zal worden afgebroken, en bestendig, in weerwil van alle staatkundige verschillen, blijven voortduren. — Hoogst welkom, zoo besluit de *Courier* dit artikel, en verblijdend is ons eene gebeurtenis, die voor alle de kansen des oorlogs, het kostelijkste der menschelijke vermogens, de Letteren en Wetenschappen beveiligt.

De Heer WATTMAN, Professor in de werkdadige Heelkunde te *Weenen*, heeft eene nieuwe wijze bekend gemaakt, om de verschillende deelen van het menschelijk geraamte vereenigd te houden; de onderscheidene banden, namelijk, die in den versch staat de beenderen vereenigd houden, worden vervangen door elastieke strooken, die dezelfde rigting hebben. Op zulk een geraamte kan men zeer duidelijk, als eenvoudig, de wording aller ontwrichtingen aantoonen en de nieuwe betrekkingen bestuderen, welke de deelen, die in den gezonden staat ieder gewricht hielpen zamenstellen, in zulk een geval aannemen.

ADVERTISSEMENTEN.

(5775) De AMBTENAREN, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-, Kurateele- en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zullen op Woensdag, den 12den dezer, ter voorschreve Kamer, des namiddags ten **vier** uren, door den Vendumeester M. A. KEIJSER, publiek doen verkoopen: Meubelaire Goederen, Mans Kleederen, enz., enz.; aankomende den Boedels: JACOBUS FREDERIK RENZ; JOH. GODFRIED AKKERMAN; JOHN LOBO; JACOB WILLEM STOCKELAAR VAN EIJCK; J. D. KLOUZEN en JOSEPH VAN DUMONT.

Alsmede een Cederenhouten Kabinet; een Tafel en een Saidbord, aankomende den Boedel M. E. ROTHE, laatst Wed. JOHN EVANS.

Verders den Neger CAESAR, aankomende opgenoemden Boedel JOSEPH VAN DUMONT.

En de Negers PROFIT,
ANDRE,
OTTO,
BATIST, en
SOUVENIR;
aankomende den Boedel JOSIAS PARDO.

Paramaribo, den 4 Februarij 1834.

C. A. FISCO,
2e Commies.

De AMBTENAREN, provisioneel belast met het Departement der *Nieuwe Wees-, Kurateele- en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zullen op Woensdag, den 12 dezer, des namiddags ten vier uren, door den Vendumeester M. A. KEIJSER, publiek doen verkoopen: Meubelaire Goederen, Mans- en Vrouwen Kleederen, enz., aankomende de navolgende *desolate* Boedels: BENJAMIN ABRAHAM DE VRIES; JUDA VAN PRAAG; CORNELIS SCHAAP; LOUIS THOMA; ISAK ISRAEL FEREYRA; ANTON JOSÉ; NAS. JONAS; ABRAHAM NUNES NABARO; MENASEH ABARBANEL; LUCRETIE VAN SCHOLMER en de gerepudieerde gemeenschappelijke Boedel ARNOLDUS PUTTO en nagelatene Echtgenoote SARA FEREYRA; van alle welke Boedels geene genoegzame Goederen zijn nagelaten, om Crediteuren te kunnen oproepen.

Paramaribo, den 4 Februarij 1834.

C. A. FISCO,
2e Commies.

(5840) Op den 31 Januarij jl. is alhier overleden in den ouderdom van circa 56 jaren, onze geachte Vriend, de WelEdele Heer JACOB WILLIAMS; waarvan bij deze aan Vrienden en Bekenden kennis geven.

Paramaribo, den 3 Februarij 1834.

De Testamentaire Executeuren,
J. F. FAVEREY,
A. F. GERDEMAN.

(5869) M. A. KEIJSER, zal **MORGEN**, op VENDU Verkoopen: Provisiën en Stukgoederen; alsmede den Slaaf *Primo*, aankomende D. P. BECKER.

(5782) KULENKAMP LEMMERS vertrekt.

(5916) D. HORST vertrekt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEKLAARD.

De Noord-Amerik. Brik *Fame*, Kapt. F. NICKERSON, via *Nickerie* naar *Boston*; lading: 116 vaten Malassie.

De Noord-Amerik. Brik *Wolga*, Kapt. S. SAYWARD, naar *Gloucester*; lading: 331 vaten Malassie.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de Erven J. BRINK.